

Александар Чепурин

ТАМБАКАДОР (САД) / ИНТЕРВЈУ

Став Србије је достојанствен

Мислим да је ова несрећа ујединила Србе. У сваком случају,
ујединила је најбоље међу Србима

ако оптерећена крвавим развојем догађаја на својој западној граници, у Украјини, Русија је прва и без оклевања прискочила у помоћ поплављеној Србији. Само дан након молбе премијера Србије Александра Вучића, у Србију је слетео први авион Министарства за ванредне ситуације Русије са опремом и 79 спасилаца који ће у наредним данима од поплава избавити скоро 2300 људи. Уследила су још три специјална лета којима је достављено око 106 тона хуманитарне помоћи, упућена су два хеликоптера „Ка-32“, у помоћ су одмах прискочиле и компаније са руским капиталом које послују у Србији, од НИС-а надаље...

Разговор са амбасадором Русије Александром Чепурином и започињемо поплавама, и поплавом солидарне помоћи.

Иако је Србија на путу ка учлањењу у Европску а не у Евроазијску унију, а Русија је далеко од ње, Русија је прва која је Србији прискочила у помоћ...

Не мислим да је Русија толико далеко, она је све ближе... Из Москве се до Београда сада стигне за два и по сата, а за десет година ћемо то моћи и много брже. У 16. веку монасима је требало три месеца.

Више пута сам био у Обреновцу, у Шапцу, у другим местима. Видео сам хиљаде и хиљаде Срба који су тамо радили даноноћно. То су хиљаде хероја. И мислим да је ова несрећа ујединила Србе. У сваком случају, ујединила је најбоље међу Србима.

Били су на тим местима присутни и спасиоци из других земаља.

Битно је да су Руси стигли на време, када су људи хитно морали да се евакуишу. Они су три дана извлачили народ из поплаве моторним чамцима које су понели са собом. 79 руских спасилаца превезли су више од две хиљаде људи, децу.

Они су били спремни да потпуно аутономно раде 15 дана, имали су сву потребну опрему, резерве хране, кухињу... Срећом, морали су да раде само неколико дана.

Када сам са њима разговарао, пренели су ми да из Србије одлазе са јако топлим осећањима. Они су желели и још нешто да ураде да помогну, али на срећу, водена стихија се зауставила.

Били су у Шапцу и Белоруси. Када су стигли у Србију, вода је већ била почела да пада, и народ у Шапцу ми је рекао да се стихија уплашила Белоруса.

А неко је некада против Белорусије увео санкције. И већ је тешко присетити се ко и када и зашто, и зашто баш против Белорусије.

У Русији се каже да Словени имају меку душу, али чврст карактер. Током ових дешавања Срби су показали да имају меку душу, али да су у случају опасности спремни и да испоље чврст карактер.

Србија је – на своју срамоту – санкције Белорусији увела по налогу, или захтеву ЕУ. Белорусија нам је овом помоћи, на известан начин, одржала моралну лекцију. С друге стране, Србија се засад одупрла захтевима ЕУ да се придружи санкцијама Русији. А руска помоћ је у овој ситуацији била братска...

Брза и братска.
Да. Да ли би ова ситуација требало да представља и поуку Србији?

Мислим да је овде присутно то осећање, као да смо срцем заједно. И то је одувек било тако, кроз читаву нашу историју, још од времена Светог Саве и Стефана Немање, па и

пре 100 година, и пре 70 година, и пре 15 година...

У тешка времена, све ситнице које можда постоје и оптерећују наше односе изненада нестану. И нама завлада природна жеља за солидарношћу.

Народу који је сада у невољи потребно је да осети да се неко солидарише са њиме, али му је и даље потребна и хуманитарна помоћ. И наставићемо да пружамо помоћ, поготово што ће ова стихија имати и дугорочне последице.

Управо тако. До сада смо говорили о оној првој, хитној и хуманитарној помоћи. Међутим, Србији ће бити потребна и помоћ за обнову земље. Можемо ли да рачунамо на Русију? Од ЕУ је стигла најпре бомбастична најава о милијарди евра помоћи, која се додуше одмах потом свела на могућност добијања неколико десетина милиона евра помоћи...

Свака помоћ била је добродошла, и за сваку флашу воде треба рећи хвала. И за помоћ која је стигла из Русије, и Европске уније, и из суседних земаља.

Амбасада је наставила рад на сакупљању помоћи за Србију;

У тешко време, све ситнице које можда оптерећују наше односе изненада нестану. И нама завлада природна жеља за солидарношћу. Народу који је у невољи потребно је да осети да се неко солидарише са њиме

радници амбасаде, посебно жене, на своју руку су сакупили значајан износ помоћи, сарађујемо на прикупљању средстава и са нашим компанијама које послују у Србији. У Москви и Санкт Петербургу су и фудбалски навијачи Динама, ЦСКА, Зенита... сакупљали помоћ за Србију. Друге структуре су нам се обратиле са истим циљем. Замолили смо и регионе, посебно побратимске регионе, да пруже одговарајућу помоћ. Младе дипломате су апеловале на руску јавност.

Друга ствар је обнова земље. Наравно, Русија ће у томе узети учешће. Најпре је сада потребно брзо проценити штету и видети чиме можемо да помогнемо. Облици такве помоћи могли би да буду сасвим различити.

ЕУ има специјални фонд за те намене, и када јој Србија приступи, и сама ће годишње уплаћивати новац у тај фонд, дакле, они ће повратити те паре. Надамо се да ће подршка бити брза и суштинска. Има и далеких земаља које традиционално пружају хуманитарну помоћ. Имају, на срећу, пуно пара и мало проблема.

Русија, као што је природно, хоће помагати влади Србије, са свом пажњом ће размотрити одговарајуће молбе. Немам сумње у то.

Да ли вам је засметало што руски спасиоци нису били испраћени на високом нивоу од стране српских политичара?

Такав испраћај није ни био предвиђен.

Председник је био у Њујорку на седници Савета безбедности УН-а, руководство владе ових дана је улагало натчовечанске напоре ради спречавања хуманитарне катастрофе.

Било је на испраћају, заправо, сасвим обрнуто. Јако топло, и неформално. Ми смо њима поклонили скуптуру великог „Србина“, императора Константина, млади момци и лепе девојке дошли су с транспарентом „Слава Русији“, а спасиоци су били нарочито задовољни присуством девојака...

Европска унија је свакако део света који изазива поштовање. Али ни Европа није толико златна. И она је изграђена на контрадикторностима, упркос нетачним стереотипима о заосталој Русији и просперитетној Европи.

Постоји и богата и сиромашна Европа. Трагедија је у томе што богата Европа постаје још богатија, а сиромашна још сиромашнија. Европа је и Румунија, Европа је и Бугарска. Просечна пензија је у Србији негде око 220 евра. А у Румунији 170, у Бугарској 150 евра... Постоје дакле у ЕУ и богате и сиромашне земље. Било би исправно, и нормално, да се разлика између њих смањи, поравна, а овде су, како су нас учили још Маркс и Лењин, богати постали богатији, а сиромашни – сиромашнији. То је чињеница.

Или, рецимо, незапосленост. У Русији је незапосленост 5,1 одсто. А у Европи 11 одсто. То је колосалан проблем.

Или наталитет. Шта ће бити за 10-20-30 година? У Русији је коначно почео природни демографски пораст броја становника. Држава плаћа за друго и треће дете тршкове вртића, уплаћује такозвани матерински капитал у износу од 12 хиљада евра по детету... А у Европи?

Све је више евроскептика. То је показано и на изборима за Европски парламент. Изгледа да људи постају свесни да им неће доћи неки европски комесар, и решити проблеме...

Трендови су очигледни. Очигледно је да многи постављају питање њених стварних интереса: интереса Европе, интереса Русије, интереса Србије; да ли је ЕУ увек потребно да пуца себи у ногу? Да ли је потребно уводити санкције Русији? Да ли је ипак потребно размислити о будућности, о људима?

Марин ле Пен у Француској је врло отворено подржала Русију?

Да. Била је на Криму. И многи други, који су ојачали свој политички утицај у Европи, били су посматрачи на референдуму. Многе странке које су значајно ојачале свој положај током избора за Европски парламент залажу се против евробироократије и политике санкција према Русији. Видимо да се људи и политичари односе према Русији кроз различито.

И Русија и Европа, а можда и читав свет, налазе се, међутим, пред много озбиљнијим изазовом него што је помоћ Србији. То је ситуација у Украјини. Избори су одржани у недељу, Русија је учинила оно што је било до ње да ти избори успеју, међутим, већ дан после почели су најкрвавији сукоби досад.

Мало пре сам гледао телевизију. Председник Путин је разговарао са италијанским премијером и један другом су узајамно изразили саучешће због погибије италијанског новинара и његовог руског преводиоца. Тако да и ја изражавам саучешће свом италијанском колеги Ђузепеу Манцоу.

Јуче је погинула и једна породица, један млад дечак... Како су били убијени? У минобачком нападу, минама које не експлодирају на земљи него у ваздуху, које служе за уништавање живе силе непријатеља, на ратном пољу. А овим минама гађају центар града Славјанска. Сада су почели да гађају овим минама и центар Доњецка, у којем живи 965 хиљада људи. Да ли је то исправно?

У чему је суштина? Русија је спремна да разговара са новим руководством. Али је важно да се не убијају људи и да се заустави војна операција против становништва на југоистоку. И Порошенко је рекао да је спреман да брзо обустави ову војну операцију. Али данас видимо да се он определио за брзо обустављање операције путем уништења становништва Доњецка. Доњецк постаје као Стаљинград и не дај Боже да се претвори у неку врсту Стаљинграда.

И наравно да се поставља питање: хоће ли ово што се дешава скршити вољу за дијалогом?

Наш став је једноставан: да се зауставе војне операције и ратна дејства, да се успостави дијалог између истока и запада Украјине. А Русија је спремна за дијалог са Кијевом. И нама ту нису потребни никакви посредници. **Али премијер Украјине Арсениј Јаценук је рекао да не долази у обзир таква врста дијалога.**

Јаценук је рекао да је он спреман да води преговоре, али уз учешће Американаца и Европс-

ке уније. Али он то говори, чини ми се, о гасу.

Постоје две варијанте за разрешење кризе. Једна је уништавање противника, али за неколико месеци или пола године све ће се вратити на почетак, на исто. Друга варијанта је договор јер, објективно, постоји проблем између истока и запада Украјине. Апсолутно у свему. Празници су различити. Историју тумаче различито. Хероји су различити. Говоре различите језике. Проблеми су вековни у спољнополитичким и спољно-економским усмерењима. Потребно је договорити се да би се пронашао *modus vivendi*, да би постојала јединствена Украјина, али уз различите регионе у оквиру ње. Или ће једна страна присиљавати другу страну. И то може да буде, али не задуго.

Али мислим да је циљ неких наших далеких пријатеља да од Украјине направе анти-Русију. А најбоље им је да од Украјине направе врућу тачку. Искуство им је у томе колосално: стварање кризног жаришта, хаоса, „норанцастих“ револуција, супротстављање различитих делова земље, привредни распад... И томе нема краја, то ми видимо свуда. И у Ираку, у Либији, у Сирији...

Али, зашто је то потребно Русији? Зашто је то потребно Европској унији? У томе је питање. **Поставићу питање на које је одговор унапред потпуно јасан, питање је само хоћете ли га изговорити. Које је у интересу у интересу оваква ескалација насиља у тренутку када су ствари почеле да се смирују, а избори одржани?**

Избори су одржани, изабран је Пјотр Порошенко за председника. Огромна је штета нанета земљи, и привредна штета, и постоји омраза између истока и запада Украјине, погинуло је пуно људи... А шта је резултат? Да ли су тамо неки нови људи дошли на власт?

Власт у Украјини била је заснована на три стуба. То су национализам, олигархија и корупција. Након великих, огромних потреса власт се променила, али, да ли видимо неке нове људе? Порошенко је од 1998. један од виших руко-

водилаца у Украјини. Био је и министар, и председник Савета безбедности земље, и уз све владе је био један од највиших функционера у земљи. Њега називају „чоколадним краљем“ али тешко да ће уз њега бити слатког живота. Он ме подсећа на Јануковича; увек сам мешао њих, слични су.

Тако да се структура национализам–олигархија–корупција није променила. Чак су и исти људи на власти. Чак се појавила из затвора и Јулија Тимошенко. Вратите Јануковича у Кијев, и као да се ништа није променило...

Хегел је говорио да се историја понавља два пута: једном као трагедија, а други пут као фарса. А овде, може се десити да буде обрнуто. На почетку фарса, а на крају трагедија.

Наравно, не треба занемарити ни чињеницу да масовна убиства изазивају снажну реакцију друштва у Русији. Јер на истоку Украјине живи најмање 8 милиона Руса, а можда их је и читавих 12 милиона, као у совјетско време када су се слободније изјашњавали.

А за неке све то је добро. Они су на Мајдан донели колачиће и након тога су наставили да се радују развоју догађаја...

Украјинска криза поново би могла да доведе до гасне кризе у Европи...

То је ствар која се тиче и Србије, али и читаве ЕУ. Украјинска криза показује колико је Европи потребан „Јужни ток“. Он ће пре свега обезбедити енергетску сигурност Европе. Русија, на крају крајева, може да прода гас у Азију... А Европи ће за шест-седам година бити потребно још 120 милијарди кубних метара гаса годишње, а само „Јужни ток“ доносиће 68 милијарди кубних метара. Преко Украјине данас се извози 80 од укупно 150 милијарди кубних метара гаса за Европу.

Ако Европска унија или, ако желите, евробироократија жели да заступа интересе својих чланица и потенцијалних чланица, као што су Бугарска, Србија, Босна и Херцеговина, Мађарска, Словенија, Аустрија, Италија, које ће зах-

ваљујући „Јужном току“ остваривати и приходе од транзита али ће он подстицати и прерађивачку индустрију, онда ће ваља подржати изградњу „Јужног тока“.

И о томе треба да мислимо рационално.

Кад постоји нормалан, здрав интерес и корист за земљу, за људе, потребно је борити се за узимање у обзир ових интереса. Интерес је заједнички, а сме да га брани само „Газпром“.

Повежимо ове две ствари о којима говоримо. Јасно је да европске државе имају само штету од кризе у Украјини. Исто тако је јасно да ће европске државе имати само корист од „Јужног тока“. А опет, утисак је да ЕУ у овим ситуацијама не штити интересе својих чланица. А онда се поставља питање: чије интересе штити?

Ви правите неке наговештаје, и ја вас потпуно разумем.

Постоји бирократија. Постоји и велика историјска инерција. И страх, од онога кога осећају још увек као газду. А у ствари они драстично погоршавају сопствене економске изгледе. Они буквално пуцају себи у ногу и јако се радују томе.

Свет се променио. Неко жели да задржи улогу хегемона, једнополарни свет. Али свет се променио. То је кретање против тока. Сирију сте видели, сада Украјина...

Мења се свет па се мења и Русија. Бруто друштвени производ по глави становника достигао је ниво Пољске, Словачке, Мађарске... Али зашто Русија не би могла да достигне ниво који имају и најбогатије европске земље? Русија има своје мане, али има и своје објективне предности.

У 18. веку је Ломоносов говорио да ће богатство и моћ Русија црпети из Сибира и тек сада се то остварује. Русија се тек уздиже на ноге.

Сада јој је потребан нови циклус привредног развоја. Огромни ресурси сада се користе како би се остварио раст у двадесетак грана привреде. А огромна могућност лежи на Истоку, Кина, Јапан, Јужна Кореја, Вијетнам...

”

Мислим да је циљ неких наших далеких пријатеља да од Украјине направе анти-Русију. А најбоље им је да од Украјине направе врућу тачку. Искуство им је у томе колосално: стварање кризног жаришта, хаоса, „наранџастих“ револуција, супротстављање различитих делова земље, привредни распад...

Мислим да једна од могућности за привредни раст Русије јесте коришћење повећања обима сарадње са делом света који се развија брже од свих – са Азијом. Али Русија је преузела двоглавог византијског орла, и сада гледа и на Исток и на Запад.

Са Кином је робна размена до пре неколико година износила око 20-30 милијарди евра годишње. А са ЕУ – 400 милијарди евра.

Председник Путин је недавно боравио у Кини. Робна размена са Кином је последњих година већ доживела велики раст, и то чак и нема везе са нафтом и гасом, пошто ће гасовод бити изграђен за четири године. Већ ове године робна размена износи 90 милијарди долара, а наредне ће износити 100 милијарди. А до 2020, пре-

Русија је део европског културног простора. Она није објект, она је субјект европске културе и цивилизације. Хајде да направимо јединствен цивилизацијски простор, од Владивостока до Лисабона. Ми не желимо нови Берлински зид.

ма већ постојећим споразумима, достићи ће и износ од 200 милијарди долара годишње. Само са Кином.

Дакле, Исток ће нам постати партнер као што је то и Запад. И то је огромна шанса за побољшање живота, животног стандарда за народе Русије.

Вратимо се, за крај овог разговора, Србији и Русији, у светлу украјинске кризе. Дали сте задовољни држањем Србије, која није пристала на увођење санкција Русији?

Србија се у овом случају поanela на достојанствен начин.

Постоје наредбе да се Русији уведу санкције. Мислим да Србија ништа није изгубила тиме што је одбила ове наредбе, чак ни код тих бирократа који су покушавали да је натерају да то учини. Такав став изазива само поштовање.

Пријатеље не одбацујемо и настојимо да се понашамо достојанствено.

И постоје бројне могућности за сарадњу, у обостраном интересу. За то постоје услови, и у Русији и у Србији. Наставимо радити заједно енергично и пријатељски. Никома не штету. А Русима и Србима само у корист.

Ово је, претпостављам, и порука нашим властима?

Свима.